

Electrons subversius

Moviments pacifistes o pro drets humans tenen en les xarxes d'ordinadors un sistema per comunicar-se al marge de censures i persecucions policiaques. Ara, els polítics també hi han vist una forma de fer campanya.

Qualsevol xinès pot rebre a casa els textos censurats del dissident Wei Jingsheng. Qualsevol xinès que tingui un ordinador i un mòdem i sàpiga connectar, a través de la xarxa Internet, amb Digital Freedom Net. Aquesta societat, amb seu a New Jersey, l'ha promoguda Howard Jones i té per objectiu de posar a l'abast del màxim nombre de persones llibres censurats a qualsevol país.

Creada fa gairebé un any, va començar modestament amb els escrits de Wei Jingsheng, del novel·lista indonesi Pramodya Ananta Toer i de l'escriptor iranià Esmail Fassihi. Però Jonas vol que la base de dades creixi. I això no serà difícil. En primer lloc, perquè la tecnologia ho permet. En segon lloc, perquè la censura encara treballa força a tot el món.

La xarxa Internet s'ha convertit en la forma d'eludir controls dictatorials. Si els governs poden violar la correspondència i realitzar escoltes telefòniques, encara no poden evitar que un llibre censurat arribi, en forma d'electrons, a una terminal d'ordinador. De la mateixa manera que no es pot espionar un fax -i en dictadures com la xinesa aquest aparell ha estat una arma per a enviar informació a l'estranger o distribuir-ne a l'interior-, tampoc no es poden posar barreres a les xarxes

d'ordinadors. I entre les connexions de fibra òptica i les que viatgen via satèl·lit, els "subversius" de tot el món tenen un lloc d'encontre, sense perill que la policia els dispersi.

La ciber-revolució té pocs anys de vida, però un futur que molts auguren esplèndid. Hom calcula que al món hi ha més de 50.000 butlletins privats, accessibles per ordinador, i que un 70% tenen contingut polític. La connexió electrònica permet de distribuir missatges i textos a qui en vulgui llegir, i muntar fòrums de debat dels temes més diversos i amb milers de participants.

Des de 1989 funciona el sistema HandsNet, creat per un grup sense afany lucratiu, i que ja compta amb milers de subscriptors, que tenen accés a debats i a informació que no apareix als grans mitjans de comunicació. L'Institut de Comunicacions Globals, de San Francisco, té, per la seva banda, tres xarxes. La primera, PeaceNet, relaciona els activistes de la pau, EcoNet es dedica als problemes ambientals, i ConflictNet se centra en la mediació i resolució de conflictes. La nova aldea global macluhaniana permet que grups pro drets humans, des d' Austràlia a Alaska, tot passant pel Tíbet i Sud-àfrica, tinguin contactes continus sense moure's de casa.

I la circulació d'informació és el pitjor que pot passar als governs totalitaris. La xarxa IFEX, que lluita contra les violacions de la llibertat de premsa, va assabentar-se que un periodista havia estat empresonat a Sèrbia. La notícia va córrer per les línies i tothom es va posar a actuar. En pocs dies, les autoritats sèrbies varen rebre tants fax de tot el món que varen deixar anar el presoner.

'Hippies' amb ordinador. Els moviments alternatius troben en els ordinadors una nova font d'inspiració. Els *zippies* són el nou moviment social hereu dels *hippies*. El seu nom prové de Zen-Inspired Pronoia Professional. Emparentats amb els seus predecessors dels anys 60, també porten cabells llargs i samarreta i no s'estan de marihuana.

Però la diferència és que han crescut voltats de noves tecnologies i volen aprofitar-les.

Utilitzen l'ordinador per connectar-se a Internet, perquè consideren que pot ser una eina per a formar una comunitat i "canviar alguna cosa". Advoquen en favor d'un retorn a la natura, de la pau i d'una utilització assenyada de la tecnologia. Tots parlen de revolució i desitgen un mode de vida com més allunyat del sistema capitalista, millor. Curiosament, el capitalisme haurà creat uns aparells i unes xarxes de comunicació on creix la llavor que l'hauria d'eliminar.

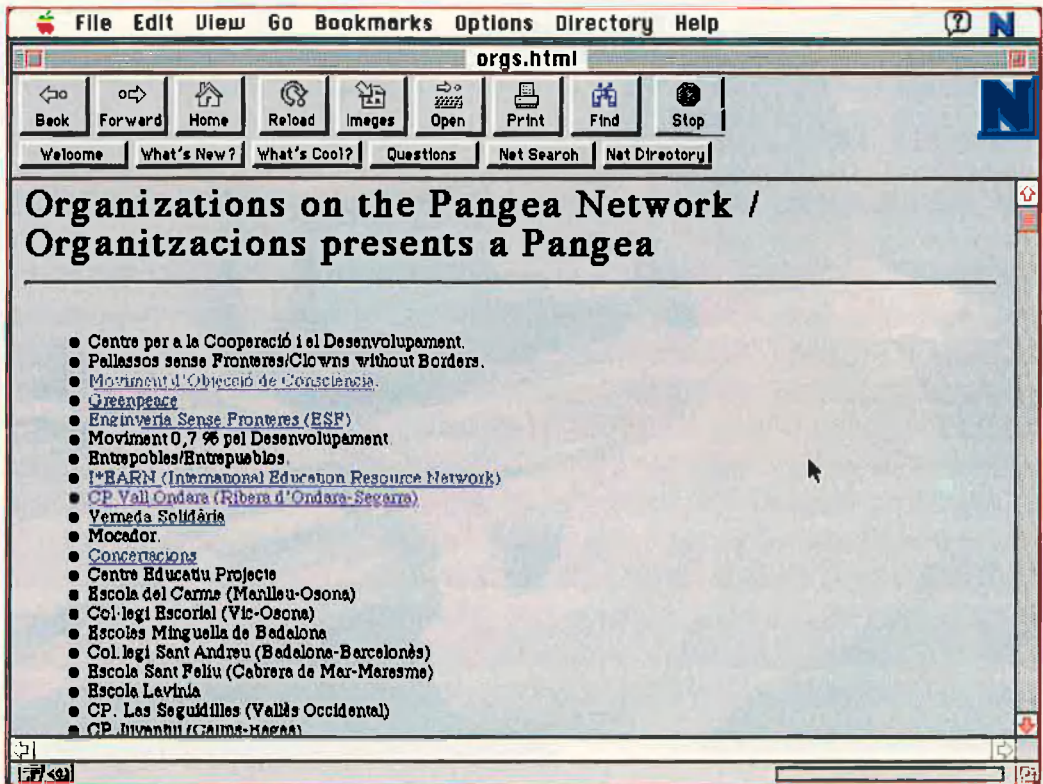
Malauradament, tendències menys progressistes també troben el seu lloc a Internet. Antisemites, racistes de tota mena i antihomosexuals tenen també les seves bústies electròniques.

Alguns missatges són tan aberrants com el que mostra gràficament homes de raça negra copulant amb mones, alhora que suggereix que és d'aquesta forma que va sorgir l'epidèmia de la sida.

Precisament aquests missatges han fet sorgir el debat sobre si caldria posar límits a aquestes xarxes i controlar-les. Una recerca feta per un membre del centre Simon Wiesenthal, amb seu a Los Angeles, va elaborar un gruixut informe sobre els grups que envien missatges racistes, discriminatoris o violents. Però les autoritats americanes varen dir que no tenien jurisdicció sobre Internet. Un dels elements inusuals i valuosos d'aquesta xarxa és, precisament, que no té cap grup que la controli. Però això és una arma de doble tall: si bé permet que la informació circuli lliurement, també deixa impunes els qui l'aprofiten per enviar propaganda nazi, posem per cas.

La discussió se centra a saber si Internet és un sistema públic de comunicacions, que s'ha de sotmetre a restriccions com la televisió o la ràdio, o si és un sistema privat, com el telèfon. En aquest darrer cas, el control seria considerat una invasió de la intimitat. Però d'alguna forma caldrà salvar la llibertat d'expressió sense donar facilitats a grups racistes o a delinqüents, que aprofiten la manca de control per dur a terme robatoris o estafes d'alta tecnologia.

Democràcia per ordinador. Si les xarxes d'ordinadors són útils per a conspirar,

també serveixen per a guanyar vots. Per això, diversos aspirants a seure al Congrés o al Senat americans ja han establert les seves línies. Bombardegen amb missatges els electors que tenen bústia electrònica, s'ofereixen a respondre les preguntes que via ordinador els envien i fins i tot han creat els seus propis fòrums.

Els seus assessors creuen que els surt a compte. Per què despendre milions en anuncis a la televisió, organitzant pesats mítings o repartint propaganda? Des del despatx hom pot aplegar milers de ciutadans, encantats de "parlar" directament amb un polític.

La cosa va tan de debò que els polítics que encara no en saben fan cursos accelerats d'ordinador i promouen les seves xarxes. No fou un Kennedy —imitat per Gary Hart— qui féu famosa la fotografia en què se li veia la sola de la sabata, foradada de tant caminar pel país fent campanya? Ara potser seria una durícia al dit, allò que indicaria que un polític americà ha perseverat a contactar amb l'electorat i ha passat moltes hores teclejant missatges.

Dintre els innovadors hi ha Newt Gingrich, congressista republicà per Geòrgia, que, com ell mateix diu, és un "conservador futurista". El nou ídol dels qui enyoren Reagan vol introduir les xarxes dins la política, de manera que molts juguen amb el nom de la xarxa mundial i del polític i anomenen el projecte "Internewt" o bé "Newtnet".

Gingrich vol fer arribar les autopistes de la

Pangea (dalt i a l'altra pàgina) és una xarxa per ordinador creada per Comunicació per la Cooperació, que integra diverses ONG catalanes. Aquesta xarxa, creada amb el suport de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicacions de la UPC, ofereix serveis molt diversos: des de bases de dades i publicacions sobre cooperació i educació fins a fòrums sobre temes diversos.

DOMÈNEC LUBERT

La ciber-revolució té pocs anys de vida, però un futur que molts auguren esplèndid. La connexió electrònica permet de distribuir missatges i textos a qui en vulgui llegir.

informació a les àrees rurals i urbanes pobres. Opina que d'aquesta forma el ciutadà tindrà un control més directe del seu govern. L'actual portaveu republicà a la Cambra de Representants desitja una democràcia participativa, si bé quan a través del correu electrònic li fan preguntes sobre els seus plans,

moltes resten sense resposta. Gingrich diu que vol crear la Cambra de Representants del segle XXI, però no ens pensàssim pas que el guia ni una passió per la tecnologia ni la voluntat d'acostar la gestió política al ciutadà. Ell sap que els posseïdors de terminals d'Internet són més aviat conservadors. Un servei *on-line* per a aconseguir afiliats a tots dos partits va tenir un 53% de trucades per als conservadors i un 26% per als demòcrates. Per això, la nova dreta trobaria una eina per a difondre el seu missatge ultraconservador.

Democràcia directa.

Gingrich a part, alguns ja veuen una nova forma de democràcia. La Superdemocracy Foundation, amb seu a Florida, creu que les urnes seran suplantades per referèndums *on-line*, oberts a tothom i que permetran de fer consultes instantànies. La imatge més acostada és la de les darreres votacions dels ciutadans belgues al Parlament europeu. En identificar-se a la taula electoral els donaven una targeta magnètica que introduïen en un lector. Mitjançant un llapis òptic assenyalaven l'opció triada. Això fa molt més ràpid i senzill el recompte, però no eximeix de traslladar-se fins al col·legi electoral.

La ciberdemocràcia és una temptació futurista, però, per ara, una font de discriminacions. Un terç de les llars americanes tenen ordinador, però només un 5% estan connectades a alguna xarxa. Els usuaris solen ser persones de nivell cultural i de situació econòmica superior a la mitjana de ciutadans. Una democràcia per ordinador hauria de democratitzar primer l'accés als mitjans tecnològics.

Succeeix una cosa semblant amb els règims dictatorials. Els ciutadans de països amb forta censura i persecucions polítiques no solen tenir accés ni a ordinadors ni a fax. Les obres prohibides de Wei Jingsheng circulen per les xarxes no tant per arribar a les llars xineses com per conscienciar la resta del món que encara hi ha règims que violen els drets humans.

Tot i així, alguns veuen clar el futur. La impremta de Gutenberg va trigar temps a democratitzar la lectura. Però els experts en xarxes per ordinador recorden que, a partir d'un determinat moment, el seu creixement fou imparable.

Xavier Duran

Pangea: un continent solidari

Entre els ciberespais alternatius hi ha Pangea, una xarxa per ordinador creada per Comunicació per la Cooperació (Comcoop), que integra diverses ONG catalanes. Pangea pren el nom del supercontinent que fa 200 milions d'anys devia reunir tota la terra emergida: així simbolitza el desig d'estendre la solidaritat per tot el planeta. És connectada a una xarxa molt més àmplia: APC (Association for Progressive Communication), de la qual formen part xarxes de tot el món.

El suport tècnic de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicacions de Barcelona, de la Universitat Politècnica de Catalunya, va permetre de posar en marxa la xarxa, accessible per Internet. Per això cal un programari, que és distribuït gratuïtament, i pagar una quota anual. Els serveis són molt diversos: des de bases de dades i publicacions sobre cooperació i educació fins a fòrums sobre temes diversos —a banda ser un punt d'encontre de les ONG—. Pangea posa en contacte escolars de diversos països del món i promou també notícies sobre el Tercer Món que sovint no apareixen als mitjans de comunicació. A Pangea, s'hi pot accedir amb una trucada telefònica local. Per tant, el cost és relativament baix, encara que hom parli amb l'altra punta del planeta.

Pangea i algunes altres xarxes mostren que les autopistes de la informació poden servir per a lluitar per l'equilibri i la solidaritat. Perquè si, a milers de milions de persones, no els arriben encara els ordinadors, sí que els pot arribar, si més no, la nostra solidaritat.

Més informació: Telèfon 93-401 56 91. Correu electrònic: suport@pangea.upc.es.

X. D.